తెల్లారెదాక ఉంటేగదా

శాలపున్నయ్య పంతులు ఎప్పుడైతే మాకు 'మాయ సుభద్ర' నాటకం నేర్పిండో అప్పుడే మామాల్లెంకు ఒక గుర్తింపు నిలుకడ వచ్చింది. మూటి ఇంకా పెరిగింది. మేము ఆడిన ఆటల్లో బాగా వచ్చింది కూడా ఇదే! ఊరు ఊరంతా మమ్ముల్ని పొగుడుతంద్రు. తొవ్వపొంటి పోతుంటే బీడీలు జేసే ఆడోళ్లు మర్రిమర్రి చూస్తంద్రు. గోజలగాసే పొల్లగాండ్లయితే మాపాటలే పాడుతున్నరు. ఎప్పుడన్నా చేనుదిక్కో చెలకదిక్కో పోతే మా పాటలే వినిపిస్తన్నయి.

మాయ సుభద్రలో అందరి ఏశాలు ఒక ఎత్తయితే అర్జునుని ఏశమేసిన పెంటయ్యది ఒక ఎత్తు. ఇద్దరు ముగ్గురు ఆడోళ్లు ఎంబడే పడ్డరట. లోపల లోపల ఏం జరిగిందో గనీ పెంటయ్య పెండ్లాం అలిగి అవ్వగారింటికి పోయిందట. మా కొండయమామను ఎవలో ఆడిమనిషి అటకాయించిందట. మామ నాలెకు మొఖమేసుకుని వత్తుంటే తమ్మలపాకు ఏసుకుని మీద ఊంచిందట.

'ఎవతిరా ముండ...దానిపేరు జెప్పు బూరెంటికెలు కొరిగిత్త' అని మా లస్మవ్వ అన్నది. మామనే నోరు ఇప్పలేదు.

ఇంకోసారి ఇదే ఆటను ఆడాలని అందరికీ ఉంది. 'ఆడిన ఆటనే ఇంకోసారి వద్దు' అని మా పంతులు చెప్పిండు. మాకు గూడా నిజమే అనిపించింది. ఇక్కడగాక పోయినా ఎక్కడైనా ఇంకో ఆట వెయ్యాలనే పట్టుదలతో ఉన్నం.

"అయితే ఈసారి రాజన్నపేటల నాటకమేద్దాం. అక్కడ ఇంతవరకు నాటుకమే ఎయ్యలేదట. మస్తుపైసలస్తయి. ఇంకోనాలుగు రోజులైతే కోతలు వడుతం. అప్పుడు తీరికదొరుకది". మా దాసు చిన్నాయిన రెండురోజుల్లోనే ఒకవార్త తెచ్చిండు.

అందరూ సరేనంటే సరే అనుకున్నరు.మేము ఇంతవరకు మాఊర్లో తప్ప వేరే ఊర్లో నాటకం వెయ్యలేదు. అందుకే అందరికీ సంబూరంగా ఉంది. పంతులు గూడా సరేనన్నడు. ముందుగా ఎక్కడవేస్తే బాగుంటదో చూసి రావాలన్నడు.

పంతులు చెప్పినట్టుగనే మా కొండయ మామ, చిన్నాయిన రాజన్నపేటకు పోయి ఆడేందుకు అనువైన స్థలాన్ని చూసి వచ్చింఁడ్రు. వస్తూ వస్తూ పటేలును, పట్వారిని కలిసి పర్మీషను గూడా అడిగివచ్చింఁడ్రు. అక్కడ గూడా మాఊర్లె గడిలెక్కనే ఒకపెద్ద గడి ఉందట. సుట్టూ గోడలుండి ముందట పెద్దపాటాకు ఉందట. అక్కడ వేస్తే మంచిగుంటదన్నరట. నిజంగా ఎప్పుడో ఒకటి రెండు తప్ప ఆ ఊర్లె నాటుకమే వెయ్యలేదట.

అక్కడ గనుక ఖర్చుల మందం పైసలు వస్తె అట్లనే గొల్లపెల్లి, బొప్పాపూర్, కిష్టంపల్లి, కోరుట్లపేట, గుండారంల గూడా నాటకం వేద్దామనుకున్నం. మా పంతులు గూడా సరే అన్నడు. అందరం తయారయినం.

'మాయ సుభద్ర'ను మూడురోజుల రియార్సల్ చేసినం. స్టేజివేయడానికి పదిపన్నెండు ఎలిత బొంగులు పొడువైనవి జమచేసినం. మైకును కిరాయికి తెచ్చినం. ఎవరిపెట్టెను వాళ్లు సదురుకున్నం. తబలాలు, పరుదాలు ముల్లెగట్టుకున్నం. సైకిండ్ల మీద బయిలెల్లినం.

సైకిండ్లు లేనోళ్లు పెట్టెలను నెత్తిమీద ఎత్తుకుని "ఎంతసేపు నడుత్తం ఆమెడ తొవ్వ. గొల్లపెల్లిదాటితే అయిపాయె" అనుకుంటా కాలినడకన ముందే బయలు దేరింఁడ్రు.

ఆరోజు ఆదివారం. నాకు బడిలేదు. అందుకని పొద్దున్నే మా మామతోని సైకిల్‌మీద బయిలెల్లిన. అవసరం లేకపోయినా నేనుగూడా ఒక పెట్టెను కొనుక్కున్న. అందులో సగంకంటే ఎక్కువ మామ సామాన్లే ఉన్నయి. ఎవల పెట్టెల సామాన్లు పట్టకపోయినా దాచిపెట్టుమని నాకే ఇత్తురు.

రాజన్నపేటకు చేరుకునే వరకు పగటియాల్ల దాటింది. గడీల యాపచెట్టుకింద సామాన్లు దింపినం. అప్పుడే కనిపించింద్రు మా మనుషులు. చుట్టాల ఇంటికి పోయివస్తమని ఎక్కడోళ్లు అక్కడ మాయమయింద్రు. మామ, చిన్నాయిన, నేను ఇంకో ఇద్దరు ముగ్గురం మిగిలినం అంతే!

గడి పెద్దగనే ఉంది. మా ఊర్లె ఉన్నట్టే నాలుగు గోడలు, పాటాకు. స్టేజివేయడం మొదలు పెట్టినం. పీటలు అడుక్కచ్చినం. ఎలితె బొంగుకట్టెలు పాతి పరదాలు కట్టినం. పక్కనే ఉన్న ఇంట్లోంచి కరంట్ తెచ్చినం. మైకును మోగిద్దామంటే మాకు ఎవ్వలకూ దానిసంగతి తెలువదు. మాపంతులే రావాలె. మైకుమోగాలె. పంతులేమో పొద్దుగూకేటప్పుడు వస్తానన్నడు.

అటో ఇటో పొద్దుగూకింది. పంతులు ఇంకా రాలేదు. మేము నాటకం ఆడుతున్నట్టు ఊర్లె తెలువాలెగదా! మైకుంటే అందులో చెప్పుదుంటిమి. ఎట్లా తెలువాలె..? మామ చిన్నాయిన ఏదో బదులుకున్నరు.

దాసు చిన్నాయిన రెండు తబులాలను తాడుకు కట్టి నా మెడకు వేసిండు. తాను పుంగీ పట్టుకున్నడు. తప్పడ తప్పడ కొట్టుకుంట ఊరంతా తిరిగినం. నాటకం ఆడుతున్నమని చిన్నాయిన పుంగీలో చెప్పిండు. ఊరంతా తిరిగి వచ్చేసరికి పంతులు వచ్చిండు. మైకు వెట్టిండు. గాజుల కిష్టయ్య 'గాజులు గాజులు' పాటల రికాడు వేసిండు. అప్పటికి చుట్టాల ఇండ్లల్లకు పోయిన మామనుషులు రానేలేదు.

చీకటి పడుతుంది. ఏశాలు వెయ్యాలెగదా! పంతులు మైకులో 'మల్లారెడ్డిపేట నాట్యమండలి సభ్యులు ఎక్కడున్న రావాలి. భీముని మల్లారెడ్డిపేట నాట్యమండలి సభ్యుల....అని' చెబుతండు మైకు గర్‌గర్‌మంటుంది. ఒకమాటను మింగి ఇంకోమాట వస్తంది.

ఇక మాసంగతి. ఆ ఊర్లె మాకు ఎవలూ చుట్టాలు లేరు. పొద్దున తిన్నతిండి. ఆకలయితుంది. మా దాసు చిన్నాయిన తెలివైన మనిషి ఎవరినో ఒక గిన్నె అడుక్కచ్చిండు. ఎవరినో బియ్యం అడుక్కచ్చిండు. స్టేజివెనుకనే పొయ్యిపెట్టిండు. అర్ధగంటల అన్నం వండిండు. ఒకరిని మామిడికాయ తొక్కు, ఒకరిని ఇస్తార్లు అడుక్కచ్చిండు. నాకు పంతులుకు మామకు అన్నంబెట్టిండు. తానుగూడాతిన్నడు. అప్పుడు ఒక్కొక్కలు దిగింద్రు మా మనుషులు. పెట్టెలతాళాలు తెరిచి సామన్లు తీసింద్రు. అందరు మేకప్ మీద కూసున్నరు.

నాటకం ఉన్నదని రూపాయి టికెట్టని మైకులో చెప్తుతున్నం. టికెట్లు పట్టుకుని పంతులు, నేను గేటుముందు నిలబడ్డం. ఏశాలు ఏసేటోళ్లు ఏస్తనేఉన్నరు. మైకుల పాటలు

నడుస్తనే ఉన్నయి. ఒక్కపురుగు రావడంలేదు. ఏడు...ఎనిమిది...తొమ్మిది దాటింది. ఏశకాళ్ళు ఏశాలమీదనే లోపలికి బయిటకు తిరుగుతుండ్రు. మేము టికెట్లు పట్టుకుని అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నం.

చూడడానికి ఎవ్వరూలేరు. మేమంతా పరేషాన్ అయితన్నం. "ఆట త్వరలో ప్రారంభంకాబోతుంది. తొందరగా రావాలి ఆలోచించితే ఆశాభంగం. రండి.. చూడండి... చూసి ఆనందించండి. మంచి తరుణం మించిన దొరుకదు. బ్రహ్మాండమైన నాటకం మాయా సుభద్ర" అని పదేపదే మైకులో చెబుతున్నం.

చూస్తుండంగ, చూస్తుండంగ ఒక నలుగురు వచ్చిండ్రు. మాకు కొద్దిగా ధైర్యమచ్చింది. 'జనం వస్తండ్రురా! ఇగ ఆగరు' అనుకున్నం. వచ్చినోళ్లు టికెట్టు కొనకుండానే చూస్తమంటరు. ఎందుకంటే స్టేజికి వేసిన పీటలు వాళ్లు ఇచ్చినవేనట. టికెట్టు కొనుమంటే మా పీటలు మాకియ్యిమంటరు. సరేననుకుని వాళ్లను టికెటు లేకుండనే పంపినం.

తర్వాత నలుగురు పటేండ్ల జీతగాళ్లట. పటేలు తర్వాత వచ్చి పైసలిస్తనన్నడట. వారిని గూడా పంపినం. తర్వాత నాలుగైదు టికెట్లు అమ్ముడయినయి. అంతే! ఒకలు బియ్యమిచ్చినమని, ఒకలు కరెంటు మాదేనని, ఒకలు గడీల కావలి ఉంటనని, ఒకలు పట్వారీ పంపిండని, కొందరు మా సుట్టాలు ఉన్నరని, ఒకలు తొక్కుపెట్టినమని ఒకలు గిన్నెలిచ్చినమని... ఇట్లా సగం పెరడు నిండిండ్రు.

కలెక్షన్ మాత్రం పన్నెండు రూపాయలే! పంతులు నేనూ నోరు తెరిచినం. లోపలున్న ఏశకాళ్లకు ఏం తెలుసు. 'అరే...మస్తుమంది నిండుతున్నరురా' అని మురుత్తండ్రట.

అసలు విషయం తెలిసినంక ఆటను ఆడాలా వద్దా అన్న డైలమాలో పడినం. అటువంటి ఆపద సమయాల్లో మంచి సలహాలిచ్చేది మా కొండయమామనే! 'ఇప్పుడు ఆట ఆడకుంటే బాగుండది. ఎట్లాగో వచ్చినం. ఏశాలుగూడా వేసినం. గేటుతెరిచి ఫ్రీగా ఆడుదాం. రేపు ఇంకొకటి ఆడుదాం. ఈరోజు మంచిగున్నదని రేపైనా టికెట్టు కొంటరు' అన్నడు మామ.

అందరికీ నిజమేననిపించింది. ఏంజేద్దాం. ఆడక తప్పదిగదా అనుకున్నం. వెంటనే మైకులో వట్టిగనే ఆడుతున్నమని రెండు మూడుసార్లు చెప్పినం. గేటు మొత్తం తెరిచినం. ఫ్రీగా అనేసరికి పదినిమిషాల్లో గడి మొత్తం నిండింది. మాకు విచిత్రమనిపించింది. ఇంతమంది ఇంతసేపు ఎక్కడ దాక్కున్నరా అనిపించింది.

మేము ఫ్రీగా ఆడుతున్నమన్న విషయం తెలిసినంక మొదలు టికెట్టు కొన్నవాళ్లు మా పైసలు మాకిత్తరా లేదా అని వచ్చిండ్రు. ఇలా వస్తరని మేము ఊహించలేదు.

మొదట ఇయ్యనే ఇయ్యమన్నం. వాళ్లు లొల్లి మొదలువెట్టిండ్రు. 'పన్నెండు రూపాయలతోని ఎందుకులొల్లి, ఇచ్చివేద్దాం' అనుకున్నం. కానీ అమ్ముడైనయి పన్నెండు టికెట్లు. వచ్చింది ముప్పయి ఎనిమిది మంది.

ఎవలు కొన్నరో ఎవలు కొనలేదో తెలువలేదు. మేము కొన్నవాళ్లకు పాసులు గూడా ఇయ్యలేదు. అందరం టికెట్లు కొన్నమని వాళ్ళు. పన్నెండుమందే కొన్నరని మేము. చెప్పింది అసలే వినరు. అందరికీ పైసలియ్యాలంటరు. కల్లు తాగినట్టున్నరు. ఏదేదో వదురుతున్నరు. పెద్ద లొల్లాట జరిగింది. కొండయ మామకు తిక్కలేసింది. ఒకన్ని గల్లవట్టి కొట్టిండు. వాడు మామ ఇద్దరు కలెవడ్డరు.

పెద్దబొబ్బ. ఆట క్యాన్సలయింది. మేము పైసలు ఎవ్వలకియ్యమని తెగేసి చెప్పినం. ఎట్ల ఇయ్యరో రేపు పొద్దున చూస్తం మీ సంగతి అన్నరు. పొద్దున దాక మేము ఉంటే గదా చూసేది అని మేము అనుకున్నం. ఆట ఈ రోజు ఆడం. రేపు ఆడుతమని మైకుల చెప్పినం.

అందరు ఎక్కడోళ్లు అక్కడ పండుకున్నంక పరుదాలు ఇప్పుకుని సైకిండ్లు ఎక్కినం. మంటరమంట బలబల తెల్లారంగ ఊరికివచ్చినం. వట్టిగనే ఆడుదామని సలహా ఇచ్చినందుకు కొండయ మామను పంతులు కోప్పడ్డడు.

తెల్లారి అక్కడుంటే మాత్రం మమ్ముల్ని బొక్కలిరుగ తందురట. ఎందుకంటే మామ గల్లవట్టి కొట్టింది పటేండ్ల జీతగాన్నెనట. 'నా జీతగాని మీద చెయ్యివేసినోడు ఎవడు. వాన్ని కొడితే నన్ను కొట్టినట్టే' అని పటేలు మీసాలు వడివెట్టిండట. తెల్లారకముందే పదిరువై మందిని ఎంటేసుకుని మా కొరకు గడీలకచ్చిండట.

ఈ విషయం సుట్టాల ద్వారా మాకు తెలిసింది. మల్లా రాజన్నపేట అని యాది చెయ్యకుంట అయింది. అంతట్లకే కోతలు మొదలయినయి. మనిషికి మనిషి దొరుకకుంటయింద్రు ఎవలంతల వాళ్లు పనులమీద పడ్డరు.